

Blekinge
Mörelstads föd
Söder om
Söder om

Opp. av H.G. Pettersson
Giften och väder
Från en samma
tid, 1863 i Foss

40

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

1

Men dock väder tät skulle bli under yulen dat hade
man redan blåst för sig fast yulestorknast, vi han
tär böra vid andesmäss, dat kände allt som oftaft
att vintern hade sagt sitt inträde då på den tiden
dvs att dat var redan snö, alltså skulle man få strän
vinter framdeles, ty om stobben var hatt andessmäss
natt, så bar den hatt till viofren natt, och i mär
ga dagar som denna snö låg, så många vinternar
skulle dat blixa, dat vill säga snöfall i att dat
vara snöfallett skulle avläsa dat andor, dock icke
gi till förintelse mellan vaoye period utan att
stobben får behålla sin hatt, ifall andes slöshade
dvs mittväder, då skulle yul brasha, dvs frost
vara det frostdagen så var dat sämsta tärendan
yuledagen och dog alldejig fel, övergick vinden från
höjd till blodväder på andessdagen, så skiftade
vind och väder lika på yuledagen, utan twivel,

Mindre
TILLFÖRLITLIGT

41

Widare, om så lände att påföljande rikta efter andas var
myghett bemängd med rimfrost, thalle man på vacker
hanshård, och rimfrost, och gräfrost är icke det samma
eller har samma betydelse, rimfosten bildar sig uti
små stjärnor och andra små vackra figuroar, där
var d'alla våra förfäder föste uppseende vid och
på dessa frostfiguroar kunde beräknas hur bördigt
masset haade bli och hur sättningen uti afer kom
att gestalta sig, sammanhonda med linet huo fraköt-
sona kom att utbilda sig samt om dät blev längt
elle hast i veckligeten, d'alla uppskade man på de
figuroar rimmen hade bildat sig uti, vidare skulle
virkan mellan yul och nyår bliva myghett bördig
med smö, förrän därra rimfrost med bläst, då
shalle man ha att vänta ett förändigt syrväder
mellan yul och nyår, men gick där ned tör
då hade man blidnäda att vänta under hären
gräfrost är sådan som angripas stenar, väggar, träd och

Skriv endast på denna sida! *allt annat, föremål,*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

2

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Grafoast med flera tiken

42

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

3176

MORE TILL FÖRITLIGT

Man hade sina råkra männen även på dät
denna bemärkta tid, frosten skulle försinna
med hävy eller sköly, kom grafovosten till att försin-
na sedan latters milda paväxan, så då hade man
att vänta törväder till nyårets inträde, fall
dåt däremot snö, som betydde hävy då hade man
att råkna med ett klinande glädfjöle med frost
och goda vindar, brana lät samtidigt i blåmötet
på hohmären i spisen, under samma tid, då hade
man även att råkna med storm och yrvädar
under hävgen, sådan som råvande dag gul visade sig
sådant väder skulle man hava att vänta under
nio vishor framåt, sådant som förra nyårsnypett
var, skulle iförlas uta tig till delikat, dock fisch
man icke råkna mäld åt förra ifall lät var
hävy att någon dag eller några timmar på gamla
året, då råmnade man dät andra för dät förra
nyårsnypett,

3176

4

Man har en dag under intt man hälla spisarvare
 sedan som denna dag visa sig under våra förfäders
 tid, sedanat vädar hade man att räkna med under sva
 mörkar framåt, men hur därför nu fökhällar sig skär
 icke alltid sådana märken in under våra tider
 dock nog sådana beräkningar aldrig fel under
 våra förfäders tid, ty man beräknade tiden efter
 sina tider och stälde sitt vad dagliga arbete och
 sybor dösepti, och därför lyckades i flästa fall för
 därem, därför icke en margin eller ofta under
 sommartiden, som icke våra förfäder icke var
 på sin vakt och tog salens upp- och nedgång i
 närmare skämtshående, ty här skulle man taga
 reda på de närmaste dagarnas väderleksförhil-
 lader, så att man var säker på vad arbete man
 skulle taga sig före som var till handa eller
 nötta för naturens verklighet och sydern framöver
 i synnerhet från första maj, till förlita ombakar.

RE TILLFÖRSLIGT

de viktigaste tiden under året

44

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

5

TILLFÖRLITLIGT

Man har en dag under året som heter de fyrtio martyror som är allom hänkt, och som kunde även under värstidars fästas uppeenrök vid och läggas mårke till därra var där största bemärkelsedag uti det egnamissa läget under våra förfädars tid, ty ~~dådene~~ natten och dagen har en stor betydelse för våra allvarande produkter, ty från därför på under denna natt då var sätet att man hade fyrtio påföljande nätter att vänta uti fasthållningen till midtavmas var övergångsatt, fisk man därför nästan i följd strax efter var därför icke så skadligt, men ty värre är därra ett sällsamt förhållande ännu i vissa tider ty att därra näster frusar ut är utan all twivel, om än dock de sista shall hamna under påföra med sommarnischian, och äro de tre sista de häftigaste, och hållas därra till förgävna nättorna

uti så fall var vissa förfäder fastänksamma
räknade och anticknade varje natt därför att under
dåns tiden till man hade de fyrtio nättorna över
dåtta förr de tog slut under försommaren dåta bättre
var därför, dock hade man fast sina förberedelser
för att möta dåtta obehag förr dess verande produc-
tion, man drog samman högar av färsch ris, stekor,
och vad bra snyggt som hälst och täckte över därför
med mossjor och spanskale från vedbecken, myr-
stekstamling, eller något annat, till att dämpa
elden med, ty därför fick ikke brinna någon flammans
läga, därför måste ha väntas så att därför därför måtte
och balmade ut en väldig massa med rönn som
genomträngde och uppfölde lotten uti dess träd-
gårdar under de härliga timmarna under natten
och i synnerhet under efternatten och i solupph-
gången, då frosten är ju den kraftigast och mäktig-
sta delen förr de mer åmtaliga vextar,

45

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

6

MINDRE TIL FÄRITLIGT

på detta sätt skyddade man sina trädgårdar från
frostbredor, detta var också det huvudligaste medel mot
frostfjäljen som man då inte hade så stort praktiskt
med, men man skulle då få frostflugan, och var
det nog samma insicht som nu häger våra trädgårdar.
Män samtidigt man skyddade träden från frost
så römade man idag denna frostflugan också, det
var nog ett mäktigt tillgående arbete man hade
under detta frostnätet med att passa sina elder
men våra färgörar spände inte någon möda
på sin existens då det gällde att hålla sin ekonomi
uppe, men det är att märka att våra färgörar hade
god valutta för sittträgna arbete, ty färgtakar
den slog alltid fel uti deras gamla trädgårdar
och föroreder den estetiska färgen under blom-
ningsstiden till att skydda mot frost, som
inte nägat annat medel han istod ha om.

Skriv endast på denna sida!

värt att eftervara

46
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

7

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

Allt skydda vägen för matprast

47

dat allra viktigaste av alla skyddssätt är dat man
vidtag, var därför att skyddet hänt sänden för den
härda matprosten, med tanke varo god praktiken
och eftertanke samt fin beräkning och påpasslighet
gjek även detta ganska lätt att skydda sitt
söderfält för prastmador, nog var dat arbetsamt
och påpassande, men så var dat också väst den
möda man uppförde för sin säd, ty med den
passning man uppförde kunde man beräkna
att man kunde få se sin häst i säd fällt besatt
och väl utbildad i aesa, hur gjek detta till och
på vad sätt kunde man förhindra frosten där
skadliggörande växten, det var ganska sviktigt
men påpassligt och arbetsamt, man måste hålla
vakt natt för att kunna avvärja frostens fram-
fart, men vara försiktig avskydde icke något
som var till deras stora fördel och nödta,

Skriv endast på denna sida

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

8

MORE TILLFÖRSLIGT

48

fäse midnatt måste man begiva sig ut på fälten
för att vara ute beredskap för att mäta där jäfällan
de frostdimman, man stod där redor med sina ma-
terialer för att bärja sin strid mot dat halla och
skadliga fenomenet, så snart man såg och hände
att dat behövdes satte man till skyddsmedel i var-
hett, man sällade upp siva linor och sättrade
sig ute varpen ända, två man till varje lina, och
drog långsamt över nägpälten så att räg och vete
man ute en jämn svagande rörelse, detta uppre-
pades så ofta som såden hörnhet stanna till så att
där fisk vara ute jämn rörelse under de halla
mattliga timmarna, därrna förelse på såden grunde
att där halla frostdimman haende icke gåra de
späda axen nioas skada, vid salutgången föd-
rades den bästa panningen, ty vid ombrystet från
hjuld till västra var där farligaste timman,
där måste man taga där bästa vorsamheten i acht.

Skrif endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

9

RE TILLFÖRLITLIGT

på dätha sätt hysdade man sina hästrädspärlor
föör en säker undergång i synneset under de tre
och fyra vintermånaderna sam man var alldeles säker på
att de skulle komma föör eller senare dätha tre
nätter kommas alltid i följd efter varandra
och därför icke blir föör än sam sätt är under
midvinterskriftan, därra nättar, anhängt
har man icke under viva tider bestämma
när de går ut intöäde, men därför dock niet
ob saatt att viva förfäder haande därför, därför
räknade man ut på vinterkrötan vid ny-
täringen vid första synnerligheten, vilken
dåtaak därför sker klarast kuti spätfjorda på
dänsamma, alltigår haande man med säkerhet
bestämma vilka nättar föör eller under
midvinterskriftan därra fyra nättar in-
töäffade, och då var man alltid väl beredd
till att med sina dylgådar gå där till möte,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

10

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

då man ikke hade allt för stora fält med
hösttåd på en plats, använde man där s.k. träd-
gårdsmetoden, att föra sidorna dödelnas som man
i regel hällde där, man arbade några sidorna
eltar på lämpliga ställen vid sitt skifte där
man hade hättäden man placerade där så att
man fick söner ut i riktning över fälten,
där v.s. att man stälde elderna med vinden
så att botten kunde driva söner åt och upp
mot sädessätter, detta sätt att sprida sädan
mot de kalla vindar var det allra fördelach-
tigaste av alla skyddsgårdar mot de hårt
frosträttaona, men på detta sätt skyddade
man där dyktiga skydden under våra förfä-
dars tid, då midvinternsdagen var över var ikke
nigan rikt längre ty då hade vextarna fått
sig motståndskraft, och var bättre utbildad
och fäster blidare, alltså var all fara över,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176
11

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

däta är faktiskt en stor lärdam som liggen
häruti begraven efter våra förfäder, och återvörd
att upprepas och taga under bruk, nog vet man
mer än väl att därför foderas lite arbete och bewåg här
med, men så bör man också taga under betrach-
tande hur många melegonast värde som antigen
går till spillo genom de härliga frästrätter som
under dessa äldre tider som besökt varit land och
ödeläggas en mångfald fält som står under sin
mäktaste färgning, endast med sådana linor som
vi här talas om och några man under några
få timar vid sådana tillfällen då man observerar
varav att frästrätterna får sitt inträng för att
ödelägga den vackert fördiga skörden som på
en sådan sätt kan vara förälskad och till-
integrad av frästen får stora värden, och som
kande avrytas endast på däta ämbila sätt
då var ett nötligt mekanie efter våra arbetstidens
förfäder,

Skriv endast på denna sida!

51
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

12

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Försmilda tiken

52

Man hade många tiken att iämtaga under hösten
olika dagar och tider, så t. ex då det blåste en hård
nordväst vind under hela ystydagen var det ett
förbud till en stor del, dödlighet bland foster
och höga ämbetsmän inom landet, ifrågått med en
var och födeläggande midsommartaska som skulle
lälla i sig till slutet av augusti. Därefter väld-
samt rågvädre mad från hapt, som skulle till-
intelyra potatessen till förrättneke, ty därefter
skulle optobor blixa varm och milj. och myppell
gränsam för hösttiden av råg, om nejåndagen
drock och växer under samma högtid, då hade man
säkerhet för hamnande års rågspörd med god
härna och fallslatta av med länga och brafliga
stövlar, man däremot mindre med havre och hä-
ri framt ihe drivor uti apol gick bort med

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176
13

Var tredyedag gul toar och vacker hage var att
vänta en gynsam gräphård att räkna ty da skulle
dåt väcka torshårdet för höghöden börya tre
vishor efter midsommar och fasthalla till augusti må-
nads slut, varför man drogde med höghöden till
till dän tiden, dåtta blev vägatt senare än vanligt
män vära förfäder var av dän avsichten att deras
märken skulle med all bestämdhet ha in, och därför
följde man tider tiken efter deras stavpoachtion
ut i boffens feramen, därmed var dän tredyedag
gul, nederbård med hallboft, fih man nedebård
med ostadijk väder med amvelande ragn och
halla windar, alltså ohänligt hårdvåder, vilket
man nog tagit så att man fih höghöden från-
sild för är dåt ognisamma vädratt böryade,
vid ett sidant tillfälle hårdade man sitt hä-
före dän ordinarie tiden, men man räknade
på dän vinst man hade därutav för höghödens
godhet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176
14

NDRE TILLFÖRLITLIGT

3176

15

MINDRE TILLFÖRSLIGT

Skriv endast på denna sida!

Hur lät si att isen på sjöarna brakade och dundrade under gultägen, vilket förekommer under dat att vattnutt faller, då hade man att räkna med sträng iska under midsomrarna, samma förföljande var dat under hela vintern vilket man iakttag under hela eftervintern med isens dunder och bräck på olika minader och tider, så att man kunde säga vid vad tid under sommaren man hade iska att motse, t ex då isen låg in i april och sedanat där upptog från maj, då skulle man få ishuväder inuti desember månad, och detta var ett ganzha kraftigt och trovärdigt tiken på att man efter nejor skulle få blid vinde, eller att ingen sedan förrän under mars månader mer icke ständachtig, där shall komma näring och härd, men ej få fastar fast på var iford, där skall gå med kraftig to, och hans spjör shall bibba spjör.

Nioandetag jul

55

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176
16

Gådant som den nioande dagen från jul afton räknat
ledde sig, med nederbörd, solshen, frost, eller blåst,
sådant väder skulle man få under nio vishor
framåt, såvida icke arken brot dat på eftermeda-
gen, då hände dat bli reklande och ostadigt under
härsta nio vishor sista halft, dvs de fyra sista
vishorerna, arken som varit förfäder trähnade på
i de spöttiga, gröniga och tanna mangfärigade
väder man ser uti vänden under vissa tider
man fäste man blicken på hur de stälde sig, om
de förintades till endast sna strimmar, eller objä
till intet, fördelade där sig till sna strimmar
då hade man blåst att räkna med under sagt
tid, däremot förintades arken helt och hållet
då hade man nästan orhanterande storm
att räkna med på olika dagar och tider,

ENDRE TILLFÖRLITLIGT

3176

17

Så kom nyårsnyttet som hade den största växhan på
alla andra tiden av de föregående, för att låta våra
förfäder se hur framtidens under bågjan på dat nyå
inlett skulle te sig, dock kom ya tråttondedagen till
Läruti, som också hade sina bemärkelser dock var ~~lämna~~
ne ett tiken före de tre första nedan på nyåret och
dat senare hade att bestämma över de tre första
nyårsnyten, sådant som dat första nyårsnytt
teckde sig, ja skulle dat efterföljas av två klyfta
hade man frost med snö, blåst och hålla vindar,
under första nyårsnyttet hade man säkert att
räkna med rådant väder under de två följande
nyen, och földen blev en sen vät man hade att
fä till mätes, dock fick man inte räkna dat dat
ny för dat första nyårsnyttet som var sedan
om dat icke var bängatt mer än alldrig så lite, miste
man överga med rådant till nästa ny som blev dat första,

Fråttandedagen

54

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3176

18

denna dagen hade också sina betydelsefulla tischen med sig här var det till att geva ränt på hur den förmiddagen, ledde sig, och dito eftermiddagen, sammalunda före och efterratt, så dana långa timmar visade sig sådana skulle de tre första niojärrenan gestalta sig t. ex. halva hatt och härd, och den övriga hälften kled och mild, eller tvärt om, men det förestod endast en fachta för våra förfäder som man hade att räkna med, och det var ett fast beslut med ett säkerst ombyte i dädrött mellan ny och nedan, ja vad sätt det varsa mände, ty att ny och nedan visade liks tänparetus därf var stärkbaat, nyett härt och hatt, och blitt vädar under nedan, eller också tvärt om, för vilkett våra förfäder hade sina fördelar eller nackdelar att iachtaga, vilka tischen som förehommar, att man har beräkning på ännu i våra dagar, ny och nedan följer våra tischen i fortfallningar